

збільшувати продажі. Умови глобалізації ставлять вимоги до ефективного управління логістикою та постачанням для підприємств.

Збільшена конкуренція на міжнародних ринках змушує підприємства інвестувати в інновації та поліпшувати якість продукції. Підприємства залежать від складних глобальних ланцюжків постачання, що робить їх більш конкурентоспроможними та допомагає знижувати витрати.

Незважаючи на глобалізацію, деякі країни використовують тарифи та митні обмеження для захисту свого ринку. Це може створювати виклики для міжнародної торгівлі. Глобалізація також стимулює співпрацю між країнами та міжнародними організаціями для вирішення глобальних проблем та створення сприятливого клімату для міжнародної торгівлі.

Підприємства повинні бути уважними до соціальних та екологічних аспектів своєї зовнішньої діяльності, оскільки глобальна громадськість стежить за їхньою діяльністю. Також важливо враховувати політичні ризики та небезпеки в окремих регіонах при плануванні зовнішньої торгівлі.

Інформаційні джерела

1. Hill, C. W. L., Hult, G. T. M. (2021). "International Business: Competing in the Global Marketplace." McGraw-Hill Education.
2. Daniels, J. D., Radebaugh, L. H., Sullivan, D. P. (2018). "International Business: Environments and Operations." Pearson.
3. Carbaugh, R. J. (2020). "International Economics." Cengage Learning.
4. Krugman, P. R., Obstfeld, M., & Melitz, M. J. (2017).

УДК 349:2

В.В. Ярова, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

«ЗАРПЛАТНИЙ» ЗВІТ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ ПРАЦІ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Війна призвела до новацій у трудових та цивільно-правових відносинах [4]. Багато роботодавців зіткнулися із ситуаціями, коли працівник раптом перестав виходити на роботу і зв'язок із ним втрачено; відсутність працівника на робочому місці під час повітряних тривог; простій не з вини працівників, нарахування тим з них, хто під час такого простою не працює, 2/3 окладу, та відображення простою в

«зарплатному» звіті як звичайної зарплати; надання на прохання працівника відпустки без збереження заробітної плати без обмеження строку; мобілізація працівників; перебування працівника в евакуації (в Україні або за кордоном) і запровадження дистанційного режиму роботи; призупинення трудового договору; заборона працівникам державних підприємств сектору економіки працювати з-за кордону, застосування дисциплінарних стягнень (догана або звільнення); звільнення працівника з ініціативи роботодавця у період його тимчасової непрацездатності; оформлення припинення трудових відносин з працівником який помер та виплата усіх належних померлому працівникові грошових сум виплатити його сім'ї або спадкоємцям.

На сайті Державної служби України розміщено повідомлення з посиланням на Закон № 2115, відповідно до якого статистична звітність у документальній та (або) електронній формі подається до органів державної служби статистики протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності. У період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення, не застосовується адміністративна відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання звітності» [7]. Тому у роботодавців зараз є всі підстави статистичну звітність не подавати, а дочекатися скасування воєнного стану і протягом трьох місяців відзвітувати за весь період неподання звітності [7].

Метою дослідження є аналіз певного переліку із загальної кількості доповнень та змін у звітності з праці та її оплати. Основними з них є:

1. Доповнення Кодексу законів про працю України поняттям «трудоий договір з нефіксованим робочим часом».

2. Внесення змін до форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску.

3. Додавання нових форм звітів з періодом подання – щоквартально, починаючи з 1 жовтня 2023 року за звітний (податковий) період – третій квартал 2023 року.

«Зарплатним» звітом фахівці називають Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і сум утриманого з них податку, а також сум нарахованого єдиного внеску (далі – Розрахунок).

Законом України № 2421-IX доповнено Кодекс законів про працю України поняттям трудовий договір з нефіксованим робочим часом – «це особливий вид трудового договору, умовами якого не встановлено конкретний час виконання роботи, обов'язок працівника виконувати яку виникає виключно у разі надання роботодавцем передбаченої цим трудовим договором роботи без гарантування того, що така робота буде надаватися постійно, але з дотриманням умов оплати праці, передбачених цією статтею» [1].

«Роботодавець самостійно визначає необхідність та час залучення працівника до роботи, обсяг роботи та в передбачений трудовим договором строк погоджує з працівником режим роботи та тривалість робочого часу, необхідного для виконання відповідної роботи. При цьому повинні дотримуватися вимоги законодавства щодо тривалості робочого часу та часу відпочинку» [1].

Форма Розрахунку складається із заголовної частини, у якій вказуються відомості про роботодавця, його працівників (інших фізичних осіб – платників податку) та про склад Розрахунку, основної (розрахункової) таблиці, яка складається з трьох розділів. Розрахунок подається окремо за кожний квартал (податковий період) з розбивкою по місяцях звітного кварталу протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу. Окремий Розрахунок за календарний рік не подається.

Податковий розрахунок або Єдиний звіт має 6 додатків. Кожний з додатків формується за наявності подій для відображення у ньому.

1. Додаток (Д1) «Відомості про нарахування заробітної плати (доходу, грошового забезпечення) застрахованим особам» із сумами ЄСВ. «Загальні суми показників цього додатка переносяться у розділ 1 ППодаткового розрахунку. Наказом № 113 додано графу 26 «Ознака наявності трудового договору з нефіксованим робочим часом». В даній графі зазначається ознака наявності трудового договору з нефіксованим робочим часом (1 – так, 0 – ні). Її встановлюють відповідно до статті 211 глави III КЗпП України. Ознака «1» проставляється у разі, якщо працівник виконує роботу на підставі трудового договору з нефіксованим робочим часом, ознака «0» – якщо до працівника не застосовуються умови статті 21-1 глави III КЗпП України» [3, 6].

2. Додаток 2 (Д2) «Відомості про осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону» отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку – складається, якщо у звітному кварталі надавали відпустки у зв'язку із вагітністю та пологами та по догляду за дитиною до 3 чи 6 років. Якщо нічого з переліченого у звітному кварталі не відбулося, то формувати Д2

не потрібно [3].

3. Додаток 3 (Д3) «Відомості про осіб, які проходять строкову військову службу».

4. Додаток 4ДФ «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору» містить інформацію про зобов'язання з ПДФО та військового збору. У цьому додатку передбачено «персоніфіковане відображення не тільки сум ПДФО, а й військового збору. Тобто базу оподаткування, відповідні суми ПДФО та військового збору необхідно вказувати для кожної фізичної особи. У розділі II Додатку 4 ДФ вилучили рядки «Доходи від продажу сільськогосподарської продукції» та «Доходи від продажу сільськогосподарської продукції – вилучення». Це означає, що такі доходи показуватимуть персоніфіковано у розділі I Додатку 4 ДФ з ознакою доходу «179» [6].

5. Додаток 5 (Д5) «Відомості про трудові відносини осіб та період проходження військової служби». У таблиці додатку Д5 з'явилися графи 11 «Внутрішній сумісник (1 – так, 0 – ні)»; 12 «Переведено, призначено на іншу посаду або роботу, переміщено до іншого підрозділу (1 – так, 0 – ні)». Додані нові підстави для подання додатку Д5: особу переміщено з одного структурного підрозділу до іншого, переведено на іншу постійну посаду або роботу у того самого платника ЄСВ; особу призначено на нову посаду [3].

6. Додаток Д6 «Відомості про наявність підстав для обліку стажу окремим категоріям осіб відповідно до законодавства» формують лише ті роботодавці, працівники яких мають спецстаж.

Наукові дослідження з проблеми трудових відносин під час дії режиму воєнного стану проводяться обмежено. Тому дуже важливо докладно проаналізувати положення українського законодавства, що регулюють трудові відносини в умовах воєнного стану. Воєнний стан суттєво вплинув на всі сфери життя громадян України, включаючи трудову діяльність, і це призвело до змін у трудовому законодавстві, зокрема щодо укладення трудових угод під час воєнного стану, підстав для припинення трудових відносин, розірвання трудових угод, регулювання робочого часу та відпочинку, оплати праці та призупинення дії трудових угод. Правовий режим воєнного стану суттєво вплинув на всі сфери життя громадян України, включаючи трудову діяльність. Наша думка полягає в тому, що чітке регулювання в законодавстві може забезпечити ефективну організацію трудових відносин в умовах воєнного стану в Україні, проте важливо враховувати сучасні проблеми, які виникають у сфері регулювання трудових відносин і є актуальними в сучасному контексті.

Інформаційні джерела

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання трудових відносин з нефіксованим робочим часом: Закон України від 18.07.2022 р. №2421-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2421-20#Text>.
2. Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 13 січня 2015 року № 4: Наказ Міністерства фінансів України від 02.03.2023 р. № 113. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1304-20#Text>.
3. Об'єднана звітність з ПДФО та ЄСВ: які додатки заповнює роботодавець. URL: <https://stsaltiv.gov.ua/useful-info/obdnana-zvitnist-z-pdf-та-sv-yaki-dodatki-zapovnyu-robotodavets>.
4. Таран І.О., Плєскун О.В. Трудові відносини в умовах воєнного стану в Україні. URL: http://lsej.org.ua/11_2022/83.pdf.
5. Чепіга Н. За III квартал 2023 року подаємо оновлений об'єднаний звіт з ЄСВ та ПДФО. URL: <https://buhplatforma.com.ua/news/63026-onovili-formu-obednanogo-zvitu-z-esv-та-pdf>.
6. Як заповнювати нову графу 26 додатка 1 з ЄСВ до єдиної звітності. URL: <https://profpressa.com/news/iak-zapovniuvati-novu-grafu-26-dodatka-1-z-iesv-do-iedinoi-zvitnosti>.
7. Ярошенко Я. «Зарплата та кадрова справа»: звіти й не тільки обов'язки роботодавця під час воєнного стану. URL: <https://ibuhgalter.net/articles/937>.